

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Одбор за правосуђе, државну управу и локалну самоуправу
Трг Николе Пашића 13
11000 БЕОГРАД

-Владимир Ђукановић, председник Одбора-

Предмет: Иницијатива за разматрање Извештаја о раду Повереника за информације о јавног значаја и заштиту података о личности за 2021. годину са предлозима закључака поводом тог извештаја

Поштовани господине Ђукановићу,

У нади да ће међу најважнијих циљевима новог сазива Народне скупштине бити даље унапређење и повећање јавности рада и јачање контролне улоге Народне скупштине, Транспарентност Србија Вам се обраћа, имајући у виду кључну улогу надлежних скупштинских одбора, са иницијативом за предузимање конкретних мера и активности Одбора за правосуђе, државну управу и локалну самоуправу (у даљем тексту: Одбор), за које сматрамо да могу допринети остварењу горе наведених циљева.

У досадашњем раду Народне скупштине највећу препреку њиховом остваривању представљала је чињеница да извештаји независних државних органа, регулаторних тела и органа државне управе нису разматрани уопште или су разматрани са великим закашњењем. Надамо се да ће овај сазив Народне скупштине обезбедити већи ниво корисности ових извештаја, како за само законодавно тело, тако и за грађане Србије.

Предуслов за то је да ове извештаје прво размотре надлежни скупштински одбори и да поводом њих предложе одговарајуће закључке. На основу одредаба члана 237. ст. 2. Пословника Народне скупштине, рок за разматрање извештаја независних државних органа, регулаторних тела и органа државне управе истекао је 30 дана након њиховог подношења, што је према јавно доступним подацима за Извештај о раду Повереника за информације о јавног значаја и заштиту података о личности за 2021. године (у даљем тексту: Извештај) био 15. март 2022. године¹. Како овај рок није било могуће поштовати из објективног разлога, неопходно је да њихово разматрање буде приоритет у раду Одбора, односно да Одбор разматрању поменутих извештаја приступи одмах, имајући у виду да је већ одржана прва седница на којој сте Ви изабрани за председника Одбора².

¹<http://www.parlament.gov.rs/%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8/%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98%D0%B8-%D1%83-%D1%81%D0%B0%D0%B7%D0%B8%D0%B2%D1%83-%D0%BE%D0%B4-3-%D0%B0%D0%B2%D0%B3%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B0-2020.4683.html>

²http://www.parlament.gov.rs/Prva_sednica_Odbora_za_pravosu%C4%91e,_dr%C5%BEavnu_upravu_i_lokalnu_samoupravu_.45166.941.html

Транспарентност Србија је и ранијих година, када је Одбор разматрао извештаје независних органа давала конкретне предлоге закључака које треба усвојити након њиховог разматрања³. Ово смо чинили и чинимо зато што годинама свакодневно пратимо стање у областима на које се односе извештаји. Када је конкретно реч о области приступа информацијама од јавног значаја, наша организација је била један од промотера доношења овог Закона у периоду 2002-2004, а од 2004. га веома често користимо у свом раду.

Такође смо предложили да се на системски начин уреди праћење спровођења закључака Народне скупштине⁴, што су Министарство правде, Влада и Народна скупштина прихватиле, тако што су укључиле ову меру у Националну стратегију за борбу против корупције у Републици Србији за период 2013. до 2018. године (мера 4.7.1)⁵. Међутим, и поред тога што је рок истекао још средином 2015. године, а и сама Стратегија пре четири године, још увек нема системских решења за праћење да ли и како се спроводе закључци које је Народна скупштина усвојила поводом извештаја независних државних органа. У одсуству системских решења, одлучујући значај има квалитет формулисаних закључака које Одбор предлаже поводом појединачних извештаја и спремности Народне скупштине да прати спровођење закључака.

С обзиром на то да према јавно доступним подацима седница Одбора која би била посвећена разматрању поменутог извештаја још увек није заказана, користимо ову прилику и да скренемо пажњу да предлози закључака не би требало да се сведу само на давање општих оцена о извештају и раду органа о којем је реч. Напротив, утврђивање закључака је најбоља прилика да се законодавна власт упозна са стањем у области на коју се односи извештај и да кроз формулисање конкретних закључака за поступање, како извршне власти, тако и саме Народне скупштине, омогући квалитетније вршење законом прописаних надлежности органа и ефикасније остваривање циљева због којих су закони донети.

У жељи да конструктивним и проактивним приступом допринесемо остварењу тих циљева припремили смо делимичан предлог закључака, на основу главних проблема који се истичу у годишњем извештају Повереника за 2021. годину. Иако садржина закључака скупштинских одбора поводом разматрања извештаја није прописана, сматрамо да би у тим закључцима Одбор и Народна скупштина **требало да заузму став поводом сваког од кључних проблема на које указује орган чији се извештај разматра и сваке препоруке коју даје**. Напомињемо да нисмо формулисали посебне препоруке у вези са применом правила о заштити података о личности, будући да то није област нашег рада, већ само оне које се односе на слободан приступ информацијама од јавног значаја.

³https://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/Predlog_za_zaklju%C4%8Dke_Skup%C5%A1tine_povodom_izve%C5%A1taja_Poverenika_za_informacije.pdf,

https://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/Dopis_Odboru_za_pravosudje_za_razmatranje_i_zvestaja_Agencije_za_sprecavanje_korupcije.pdf

⁴<http://www.transparentnost.org.rs/images/stories/inicijativeianalize/Kako%20koristiti%20izvestaje%20nezavisnih%20drzavnih%20organa%20u%20borbi%20protiv%20korupcije%20april%202013.doc>

⁵<https://impravde.gov.rs/files/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B0%20%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%98%D0%B0%20%D0%B7%D0%B0%20%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B1%D1%83%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B2%20%D0%BA%D0%BE%D1%80%D1%83%D0%BF%D1%86%D0%B8%D1%98%D0%B5%20%D1%83%20%D0%A0%D0%B5%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D1%86%D0%B8%20%D0%A1%D1%80%D0%B1%D0%B8%D1%98%D0%B8%20%D0%B7%D0%B0%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BE%D0%B4%20%D0%BE%D0%B4%202013.%20%D0%B4%D0%BE%202018.%20%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B5.pdf>

И поред тога што је Закон измењен крајем 2021. године, чиме је реализован део закључака које је Народна скупштина донела поводом ранијих извештаја Повереника, неки од кључних проблема су остали нерешени. То се нарочито односи на проблем неефикасности правне заштите у случајевима када не постоји право жалбе Поверенику. Према подацима из Извештаја Повереника, Управни суд је у 2021. години решио само једну од укупно 21 тужбе које су тражиоци информација поднели против шест (након измена закона седам) државних органа из члана 22. ст. 3. (раније ст. 2) Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја. У пракси ти поступци углавном трају годинама (нпр. Транспарентност Србија је у октобру позвана на усмену расправу пред судом у једном предмету у којем је тужба поднета 27.2.2018.)⁶. Док за поступање Управног суда у овој области нису прописани рокови, рок који Повереник има за решавање жалбе је 60 дана (раније 30).

Други нерешени проблем, који доводи до најдрастичнијег кршења Закона, односи се на (не)извршење Повереникових решења. И поред одређених побољшања у том погледу кроз измене и допуне Закона, Влада и даље не примењује одредбу члана 28. ст. 4. Закона. Како се може видети из извештаја Повереника, Генерални секретаријат Владе наводи да „у погледу пружања помоћи Поверенику у поступку административног извршења решења тог Повереника ... применом мера из своје надлежности, односно обезбеђивањем извршења решења Повереника непосредном принудом, располаже са истим могућностима као и сам Повереник.“⁷

ЗАКЉУЧАК (предлог)

ПОВОДОМ РАЗМАТРАЊА ИЗВЕШТАЈА О РАДУ ПОВЕРЕНИКА ЗА СЛОБОДАН ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА И ЗАШТИТУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ ЗА 2021. ГОДИНУ

1. Народна скупштина констатује да је Повереник у поднетом Извештају прегледно, детаљно и свеобухватно указао на стање у области остваривања права на слободан приступ информацијама од јавног значаја и тако омогућио Народној скупштини и јавности да се упознају са применом релевантних прописа из ове области, радом Повереника и проблемима са којима се суочава у свом раду, као и мерама и активностима које је потребно предузети ради унапређења стања у овој области.
2. Народна скупштина позива Владу да, ради обезбеђивања сталног надзора Народне скупштине над спровођењем закључака које је усвојила поводом Извештаја, у року од шест месеци од њиховог усвајања извести Народну скупштину о томе шта је учинила ради њиховог извршења, нарочито у погледу утврђивања одговорности и покретања поступака против одговорних лица због утврђеног кршења закона.
3. Народна скупштина позива надлежне одборе и стручне службе Владе да приликом утврђивања предлога закона и других прописа с дужном пажњом размотре мишљења и ставове Повереника у погледу могућих ефеката тих прописа на остваривање права на слободан приступ информацијама од јавног значаја и права на заштиту података о личности.

⁶https://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/Tu%C5%BEba_Upravnom_sudu_zbog_odbijanja_zahteva_TS.pdf

⁷Извештај Генералног секретаријата Владе РС 08 број: 07-12476/2021 од 18.1.2022. године

4. Народна скупштина позива Владу да, због доказане неефикасности једног од видова заштите уставног и законског права на приступ информацијама, кроз вођење управног спора, што пре предложи одговарајуће измене и допуне Закона о слободном приступу информацијама којима ће бити прописано право жалбе против свих органа јавне власти или прецизирани рокови за доношење одлуке Управног суда у предметима слободног приступа информацијама јавног значаја и тако обезбеди његову ефикасну правну заштиту.
5. Народна скупштина позива све предлагаче закона и других прописа да, ради обезбеђивања јединства правног система, приликом доношења нових прописа воде рачуна о потреби постојања усаглашеног правног оквира у области приступа информацијама од јавног значаја, као и о томе да одредбе других прописа не буду у супротности са решењима из закона који уређују приступ информацијама од јавног значаја.
6. Народна скупштина позива Владу Србије да обезбеди извршење 82 коначна, обавезујућа и извршна решења Повереника, на основу захтева које је Повереник поднео у 2021. години и о томе га обавести, односно да својим актом уреди поступак извршења тих решења.
7. Народна скупштина позива Министарство државне управе и локалне самоуправе – Управни инспекторат, да, у складу са својим законским овлашћењима правовремено покреће прекршајне поступке у свим случајевима кршења Закона о слободном приступу информацијама о којима поседује сазнања.
8. Народна скупштина се обавезује да ће у оквиру контролне функције над радом Владе доприносити доследном спровођењу закона из ове области.

Искрено се надамо да ће Одбор без одлагања размотрити све релевантне чињенице које је Повереник утврдио, као и појаве и проблеме на које је указао у свом Извештају, и Народној скупштини предложити горе формулисани закључке који ће омогућити унапређење стања и пружити подршку Поверенику у остваривању законом прописаних надлежности.

У Београду,

дана 8. септембра 2022. године

За организацију Транспарентност Србија

Програмски директор
Немања Ненадић

Доставити, ради информисања, и:

-свим члановима и заменицима чланова Одбора за правосуђе, државну управу и локалну самоуправу